

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanica“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat

7 „ „ „ 2 „

6 „ „ „ 3 „

Za več črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trzinu v tobakarnici „Via della caserna 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepromožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Berlinski mir.

V saboto 13. t. m. je sklenil kongres svoje zborovanje. Pri zadnji seji so zastopniki velevlasti podpisali sedem iztisov mirovne pogodbe, tiskane na pergamentu, tako da dobi vsaka deležna vlast svoj eksemplar, vezan s trakom v dotičnih državnih barvah. Podpisi na pogodbi se vrste po francoskem alfabetu.

Pred sklepom se je grof Andrassy izjavil spodobno zahvalo predsedniku knezu Bismarku, katerega neumorno prizadevanje ni imelo druge namere, nego zagotoviti in vtrditi mir. Pa tudi nemškemu cesarju in njegovi cesarski družini se je zahvalil za njihovo blagohotnost in gostoljubnost.

Knez Bismark je s toplimi besedami odvrnil zahvalo in je na to sklenil sejo ob 4 uri popoldne.

Ob 6. uri zvečer je bilo v beli dvorani kosilo k slovesu; povabljenih je bilo 172 oseb. Princ naslednik je pri tej priliki bral sledečo napitnico:

Nade, s katerimi sem pred mesecem dni v cesarjevem imenu pozdravljal slavne državnike, zbrane pri kongresu, so se vresničile; mir, po katerem Evropa tako gorče hrepeni, venča vaše prizadevanje. — Izraževaje čute svojega visokega očeta, štejemo se srečnega, da morem čestitati duhu sprave, ki je privedo do tolikega uspeha.

„Događano porazumljenje bo novo poroštvo miru in občnemu blagru. Sodelovanje Nemčije je uže naprej zastavljeno za vse, kar vtegne zagotoviti in ohraniti ti dve veliki dobroti.“

V imenu Nj. V. nazdravljam vladarjem in vladam, katerih zastopniki so na današnji pomenljivi dan podpisali berlinsko pogodbo!

Lepe besede, kaj ne da? in Bog, da bi se vresničile. A nam se ne zdi nikakor verjetno, da bi berlinska pogodba zagotovila stalni mir — uže za to ne, ker ne rešuje končno orientalnega vprašanja. Dokler je še zadnji rogljč mohamedanskega polmeseča v Evropi, dokler niso vsi Slovani na balkanskem polotoku prosti turške vlade in nadvlade ter popolnoma svobodni, ni nadejati se trajnega miru. Po našem in po mnenji skoro vsega evropskega časopisja sloni berlinska mirovna pogodba na steklenih nogah; zmesila je namreč nek nenaraven konglomerat iz neodvisnih, poluodvisnih in odvisnih držav, dežel in deželic, ki so mej seboj tako rahlo zvezane, da jih prva sovražna sapa lahko razsuje. In potem se začne zopet reševati orientalno vprašanje: — hi raj oči mož napne še za-

dnje svoje sile, potomec divjih Hunov se bo še enkrat šopiril zoper sovraženo Slovanstvo in morda bo tudi znana morská kača svoj gladki rep ovijala okolo turškega zaveznika, da pribaranta še kak Ciper; — a Jugoslovan se do tih dob tudi odpočije, črnogorskim in srbskim sokolom se pridružijo s podvojenim pogumom pod varstvom kulturnih narodov za svobodo dozoreli Bulgari: — zopet bo rožljalo in ropotalo, bo bliskalo se in gromelo ob sivem, častitljivem Balkanu, zopet poteče v potokih jugoslovanska draga kri, da izbrise zadnji madež 500 letnega sramotnega suženjstva — in po tem, upamo, bo orientalno vprašanje končno rešeno — v slavo in blagor Slovanom.

Toda pustimo zgodovini svoj naravni tek in ogledimo si malo, kako daleč je dozorelo orientalno vprašanje na berlinskem kongresu.

Berlinska pogodba šteje 64 členov. Uradni tekst je tiskan na 23 polah. — Tu podajamo kratek posnetek posameznih pogojev. 1. člen določuje, da bo Bolgarija avtonomna kneževina, pa da bo morala Sultanu tribut plačevati; imela bo kristjanskega poglavarja in narodno milico. 2. člen popisuje nadrobno bolgarske meje. 3. člen Bolgarskega kneza izbira plemstvo. 4. člen. Predno se izvoli knez, sestavi zbor veljakov, sklican v Tirnovo, organični red za kneževino. Zastran volitev se ima v krajih z mešanim prebivalstvom poprej posebno preskrbeti. 5. člen. Vsem verospoznanjem v Bolgariji je zagotovljena popolna svoboda. 6. člen. Dokler ne bo končan organični red, bo oskrboval deželno upravo v Bolgariji en ruski komisar. Zarad kontrole so mu pridruženi en turški komisar in konzuli velevlasti. 7. člen. Provizorij ruskega komisarja ima trajati samo 9 mesecev po kneževi volitvi. 8. člen. za Bolgarijo ostanje v veljavi vse dosedanje kupčijske pogodbe, prepovejo se prehodni (transito) colli; v kupčijskih zadevah se ima z vsemi narodi enako ravnati. 9. člen. tribut bolgarske kneževine določijo podpisane velevlasti z ozirom na srednje dohodke zadnjih treh let. 10. člen. govori o železnicah. 11. člen. določuje, da imajo Turki kneževino izprazniti in da se imajo trdnjave podreti. Vojni material ostane Turkom. 12. člen. Mohamedanci obdrže svoja posestva. 13. Na južni strani Balkana se ustanovi dežela z imenom „vzhodna Rumelija, ki bo podložna neposredni politični in vojaški oblasti Sultanovi, pa bo imela avtonomno administracijo pod enim knezom, nadguvernerjem. 14. člen. določuje natančne meje vzhodne Rumelije. 15. člen. Sultan bo imel pravico, staviti trdnjave na mejah in imeti v njih vo-

jake za mejno branbo; notranji red bodo vzdrževali žandarji in narodna milica. 16. člen. pridruže Turčiji pravico, da sme vvažati svoje vojake, ako bi se javni mir motil. 17. člen. Rumeljskega guvernerja imenuje Porta s privoljenjem velevlasti za 5 let. 18. člen. Evropska komisija ima ustanoviti organizacijo vzhodne Rumelije. 19. člen. Dokler se ne dožene organizacija, bo komisija oskrbovala deželne finance. Člena 20—21 zadevata nadaljno veljavnost pogodb in turško oblast nad železnicami. 22. člen. Ruska posadka v Rumeliji ne sme presegati 50.000 mož; zasedanje bo trajalo 9 mesecev, v treh mescih po tem imajo Rusi izprazniti deželo. 23. člen. Turčija se zavezuje, da hoče natančno izpolniti organični statut od l. 1868 na otoku Kretl. 24. člen. Če se Grška in Turčija ne porazumite zastran mejne vredbe, o kateri govori 18. zapisnik, posredovale bodo velevlasti. 25. člen. Deželi Bosno in Hercegovino zasede Avstro-Ogerska in ju bo oskrbovala; v okoliš Novega Bazarja ostane turška vlada; Avstrija bo pa imela pravico, tudi tam posadko imeti. 26. člen. določuje neodvisnost Črnogore. 27. člen. pa svobodo vseh verospoznanj v Črnogori. 28. člen. popisuje črnogorske meje. 29. člen. govori o Baru (Antivari); ozemlje na južni strani Črnogore se povrne Turčiji; Spica pade pod Avstrijo. Brodarenje po Bojani je svobodno; na bregovih se ne smejo staviti trdnjave. Črnogora ne sme imeti ni vojnih ladij, ni vojaške stave. Barska luka je zaprta vojnim ladijam vseh narodov. Avstrija oskrbuje morskopolico; Črnogora sprejme vojno pravo dalmatinsko. Črnogora se ima dogovoriti z Avstrijo, da se naredi ena cesta in ena železnica. 30. člen. brani lastninsko pravico Mohamedancev v Črnogori. Člena 31—32. sta nepomenljiva. 33. člen. Črnogora prevzame del turškega dolga. 34. člen. določuje neodvisnost Srbije, — 35. pa svobodo tamošnjih verospoznanj. 36. člen. popisuje serbske meje. — Po 37. člen. bodo imele kupčijske pogodbe vedno veljavo. 38. člen. zastran železnic prevzame Srbija v svoji deželi nasproti Avstriji pravice in dolžnosti Porte. Člen 39. brani lastninsko pravico Mohamedancev v Srbiji. 40. člen. je nepomenljiv. 41. člen. 14 dni po sklepu mira imajo Turki zapustiti serbsko, Serbi pa turško zemljo. 42. člen. Tudi Srbija prevzame del turškega dolga; koliko, to določijo velevlasti. 43. člen. ustanavlja neodvisnost Rumunije. 44. člen. pa zapoveduje svobodo verospoznanja v Rumuniji. 45. člen. Rumunija odstopi Ruski Besarabijo. 46. člen. Rumunija prejme dunavski Delta, gadji otok in Dobručo. 47. člen. je nepomenljiv. 48. člen.

LISTEK.

Koncert in razstava na ženskem učiteljski v Gorici.

Kakor smo uže zadnjič kratko omenili, bil je dne 10. t. m. izpit iz petja in godbe na goriškem preparandiji; toda z odličnim okusom sestavljen program in njegova jako povoljna izvršitev nas gotovo opravičujeta, da smo izpit prekrstili v koncert, kar se je smel po vsej pravici imenovati.

Produkcija se je vršila v godbeni sobi v I. nadstropji ženskega učiteljskega, katera je pa za take namene pretesna, vsled česar so se morale tudi postranske sobe odmeniti poslušalcem. Tih je bilo okoli 100, večinoma odlične gospode, med njimi gg. deželni glavar vitez dr. Pajer, c. k. predsednik okrožne sodnije Šbisá, c. k. dvorni svetovalec baron Rechbach, monsignor Budau in več strokovnjakov, kar se tiče petja in godbe.

Na programu je zavzimal prvo mesto Schubertov zbor „Die Nacht“, pele so ga mlade gerlice, kakih 20 jih je bilo, prav gladko in vbrano in z onim občutkom, kojega vzbujá nježno-veličasten zbor v vsakem rahlem srci. — Nato je gospodična Failutti v romanči „Non ti scordar di me“ (vglasbil V. Robaudi)

razvila svoj jako uglažen, v visokih in niskih glasovih enakomerno doneč polusopran. Prelepo predavanje je izdatno pomnožilo uspeh krasne kompozicije. Mašekovo „Strunam“ je pel dekliski zbor ne samo občutljivo, ampak tudi do zadnje glaske točno. — Prav lepa točka na programu je bil samospjev „Das Veilchen“, za ait; nekateri trde, da je to najlepša Mozartova pesen. Pa je bila tudi v pravih rokah, ali boljše v pravem gerlu: Gospodična Minka Pagliaruzzi-jeva pokazala je v njej zraven krepkega glasa tudi odlično spretnost v njegovem spreminjanju; videti jej je bilo, da se je v Göthejeve sladko-nježne besede popolnoma vživila. Sicer je pa tudi obilna pohvala dokazala, da take klasične skladbe ne izgube nigdar svoje mikavnosti in veljave. Težavni zbor iz Meyerbeer-ovih Hugonotov so pele verle diletantnje posebno precizno; soprani so se odlikovali v prijetni melodiji, v katero so se drugi glasi kaj harmonično vpletali. „Ave maris stella“ je gospodična Failutti, če mogoče, še lepše pela od prvega samospjeva; vtila je v srebarno-čist glas vso moč in vso nježnost nedolžno čutečega srca. — O sviranju veličastne Hayden-ove symphonije v Es-dur (gosp. čni M. Pagliaruzzi in Knezaurek) so izraževali strokovnjaki najtoplejšo pohvalo. Tercet „Spavaj dete spavaj“ iz Klodičeve spevo-igre „Materin blagoslov“ vglasbil A. Hribar, so pele gg. čne sestre Pagliaruzzi in Failutti kakor trije škorjančki; tako vbrana je bila harmonija, da so se glasovi tako rekoč ven sam glas izlivali. Program je sklepal Abtov zbor „Sonnenlicht

ist schlafen gangen“. Po toliki pohvali izpodbujane in navdušene pevkinje pele so to krasno pesem tako, kakor bi se hotele sloneče na zaslužene lavorike z vso iskrenostjo posloviti od hvaležnega občinstva. Koncert se je zares izvrstno obnesel; verle kandidatnje, neutrudljivi pevovodja in zavod sam se smejo z njimi po vsej pravici ponašati.

Misel, koncert v sobi napraviti, je gotovo srečnejša od lanske, ko se je produkcija na vrtu vršila, kder se v prostem zraku, pod uplivom iz zemlje puhteče vlažnosti itd. kolikor glasovir razbira, toliko glasovi polagoma kazijo. Vsakakor pa smo konstatovali letos očividni napredek.

Ob enem s koncertom je bila v spodnjih prostorih učiteljskega razstava raznih ženskih del, ki so jih izgotovile kandidatnje razsmeznih razredov. Privabila je obilo število obiskovalk, mej katerimi so posebno zvedenke največe zanimanje odmenile temu jako važnemu delu ženske odgoje. Razstava je obsegala zares prav mnogo lepih in koristnih stvari, ki so jasno kazale vse pohvale vredno, neutrudljivo prizadevanje učiteljice ženskih del, gospe Maurerice. Ker je ona žalibog zbolela, razvrstila in vredila je razstavljene predmete po razdelkih ali grupih gospodična učiteljica Waller, ki je pokazala v tem naj odličnejšo spretnost; rekli bi skoro, da je hotela, razpoloživši razstavljene predmete tako, da je vsakdo lahko spoznal lepe zasluge nje gospe tovaršice za verlo napredovanje kandidatnje v tej stroki. — od sebe odbiti ono ne-

Rumunija ne sme nakladati prehodnih colov. 49. čl. daja Rumuniji pravico, da sme sklepati pogodbe. 50. čl. Zagotavlja postavno varnost Rumuncem potujočim po turških deželah. 51. čl. Rumunija prevzame zastran javnih cest pravice in dolžnosti Turčije. 52. čl. proglasa svobodo občevaranja po Dunavi. 53. čl. potrjuje in razširi pravice dunavske komisije. 54. čl. pravi, da eno leto predno neha veljati pogodba zaradi Dunava, stopijo deležne vlasti skupaj, da jo podaljšajo. 55. čl. Evropska komisija ustanovi broderska pravila. 56. in 57. čl. nepomenljiva. 58. čl. Porta odstopi Rusiji Batum, Ardahan in Kars. 59. čl. pravi: N. V. cesar ruski namerava napraviti v Batumu izključivo trgovsko luko. 60. določuje, da se imati ravnina Atasgerd in trdnjava Bajazid povrni Turčiji: mesto Khotur pa se odstopi Perziji. 61. čl. Turčija se zavezuje, da vvede reforme v Armeniji in da bo branila Armence pred Čerkesi in Kurdi. 62. čl. je eden najdaljših. Določuje svobodo vseh verospoznanj v Turčiji, pravico do javnih služb in politične pravice vsem verospoznanjem, pridržuje Francoski pravice do sv. dežele, potrjuje pravice menihom na Athos-u. 63. določuje, da obdrže pogodbe l. 1856 in 1871 veljavo v vseh onih točkah, ki se ne spremenijo po tej pogodbi. Člen 64. Ta pogodba se ima potrditi v okoli treh tednih.

Dopisi.

Iz goriške okolice 16. julija. (Izv. dop.) Bral sem v cenjenem Vašem listu, če se ne motim, v pretekli zimi, popis neke sijajne besede v Renčah; menim celo, da se je takrat odprla v onem kraju narodna čitalnica. — Čudno! sem si mislil v tujini, da so se narodno zaspani moji sosede tako nenadoma predramili, da so se navadno razcepljeni možje in mladenčiči, zedinili v društvo, v katerem hočejo gojiti narodno omiko. Zares čudno! — In ko sem se vrnil na dom, hitel sem pri prvi priliki pogledat k sosedom, želel sem pozdraviti svoje prijatelje in znance v novem narodnem domu — v čitalnici. A iskal sem je zastoj. Čitalnica obstoji na papirji, ima, nekda svoja pravila, če sem prav podučen, tudi predsednika in nekatere odbornike, — a živega, zbirajočega se, delajočega društva le ni nikjer. Navdušenost po eni ali dveh besedah se je naglo razkadila, vodje so se nazaj potegnili v svoje polževe hiše, pevci so vtihnili in skoro bi rekli, da je renška čitalnica mrtvo rojeno dete, — sebičnost posameznikov jo je pri porodu zadušila. Da, sebičnost, maločastna sebičnost z vsemi tovarši in tovaršicami, ki jo navadno spremljajo. — Pa ne da bi kedo taki očitane napečno na se obračal, kateri je ne zasluži; med onimi, ki so čitalnico snovali, so večinoma vsega spoštovanja vredni možje, ki so si mnogo prizadeli in morda tudi žrtovali, da bi kaj trajnega, kaj vspešnega ustvarili; a premalo jih je, premlabe so njihove moči, da bi mogle podreti one nadležne, velike zavire, katere je iz sebičnosti posameznih občanov nastalo strankarstvo napravilo. Upešali so, ali vsaj začasno so prenehali v svojem blagem prizadevanju — do boljših časov.

Pri takih zalostnih zmeranjih, kakoršne sem zapazil preteklo nedeljo, v Renčah, pač ni misliti na složno društveno življenje. Bil je dan semnja (šagre). Po stari navadi oddalo je, kakor sem slišal, županstvo tudi letos godbino, dovoljenje na javni dražbi. Dva krčmarja sta tekmovala, sta rasla na dražbi. Kdor

všečno lastnost, katero hudobni svet tako rad prideva ženski naravi.

Razstava nam je kazala, da se kandidatnje z očitnim uspehom podučujejo ne samo v vseh onih ročnih delih, ki so za življenje jako koristna in deloma neobhodno potrebna, ampak tudi v onih, katere je hrepenenje po lišpu vvelo v više in premožne kroge in v katerih se posebno razodeva ročnostnejših perstov, fit okus in mnogokrat tudi vzbujena fantazija. Vendar pa so prevagovali v bogati zbirki zares koristni, praktični predmeti. V obse je letošnja razstava veliko bolj dopadala, kakor vse dosedanje, ker se je iz nje jasno posnemala namera, žensko mladež odgojevati boljše za življenje, za družino — nego za zamudne in dragocene salonske nečimurnosti. Le po tem potu naprej, da si pridobe kandidatnje bogat zaklad praktičnih znanosti, katerega naložijo po tem po deželi na obilne obresti!

Omeniti imamo še razstave risanskih predmetov, ki je bila tudi zadosta zanimiva, ter je kazala, kako njezne risarice od razreda do razreda napredujejo. Posebno čvrst napredek smo zapazili v tretjem tečaju pod vodstvom gosp. prof. Möstela. Tu ste vsi pozornost na se obračali zlasti dve podobi, ki ju je izgotovila gosp. čna Evg. Goriup: ena predstavlja krasno vazo v baryah, druga pa žensko, v pajčolan zavito glavo. Obe deli ste dovršeni in kažeti — pri daljnem napredovanju — bodočo umetnico.

Razstava in koncert sta naredila najugodnejši vtis na vse deležnike, ker sta oba jasno spričevala, kako se v zavodu modro družijo in v žensko odgojo vpleta „utile dulci“.

je konečno več ponudil — je zmagal, je smel dosledno godce imeti. To je drugzega hude razdražilo. Kljubovaje nabere si fante svoje stranke, preskrbi godce in kar treba in ko začnejo pri drugem gosti, odmeje se tudi njegova godba, vrte se pari tudi na njegovem plesišču. Gospod župan pošlje prepoved za prepovedjo; ne pomaga nič: ni krčmar ni fantje se ne zmenijo za občinskega posla, nositelja prepovedi. Slednjič pride župan sam, grajščak grof Str., na mesto, stopi pogumno med plesalce ter z resno besedo zahteva pokorščino svoji prepovedi. Mladina se vda, ples neha, — a z njim ne nehajo razdražbe, se ne potolažijo nemiri. Mladenčiči hočejo izkoristiti šagro, hočejo plesati in se podajo v ta namen k nasprotnikom. Tam se vname kmalo strastno besedovanje — in le veliki previdnosti in pravemu taktu g. župana se je zahvaliti, da niso besede postale trde pesti, vdrihajoče, kamor prileti.

Zdaj je mir, župan se odtegne. A noč, pravijo, ima svojo moč; tudi tu jo je pokazala. — Duhovi se razburijo, strasti se vnamejo in vskipé do krvavih dejanj. Ta ima krvavo čelo, drugi naz hleva vržen in teptan leži v nezavesti na tleh itd. tudi smrtonosno orožje — revolverji — pridejo na dan: strast, slepa, surova strast ne pozna nobene meje. Slednjič posreduje žandarmerija, pobere orožje, odžene katerega v hlad i. t. d.

In drugi dan po stari navadi nadaljevanje — zoper odločno županovo prepoved. Kaj postava, kaj oblastniji in njihove prepovedi, ko gre krčmarjem v nenasiljivi žep — zaslepljeni mladini pa, ki se pri enakih prilikah še dalje huje surovi — iz že pa! Stare navade treba ohraniti, naj so tudi razvade, mislijo nekateri; tega pa ne preudarjajo, da so imeli naši starši in pradedje boljše čase in da tudi mladina ni bila takrat še tako pokvarjena in tako sprejemljiva za demoralizacijo, kakoršna se v novejši dobi v najrazličnejših oblikah širi — da mirnega, poštenega človeka kar groza spreleta, ko sliši in bere o sramotnih činih, ki se v mnogih krajih gode posebno pri javnih veseljih.

Šagre so zares stara razvada, koje ohranitev ne dela današnji dobi splošnega napredka (!?) gotovo najmanjše časti. Če se pa še šagre povečujejo s čini očividnega kruhorstva, kakor se je to godilo preteklo nedeljo v Renčah med veljavnimi možmi, dalje z upornostjo zoper postavne oblastniji in slednjič se surovo silo. — potem, rečemo, je skrajni čas, da se te baže hrupčih veselje ali popolnoma in za vselej odpravijo, ali pa vsaj v naj tesnejše meje potisnejo. Komur ni naše mnenje po godu, temu odgovarjamo jasno in razločno: Kdor želi omike, ne more zagovarjati surovosti.

Iz Komna, 14. julija. (O pospeševanju cerkvene glasbe po narodnih učiteljih. [dalje in konec.]) Ako hočemo tedaj, da bodo narodni učitelji res kaj storili v pospeševanje cerkvene glasbe, potem je nujno treba, da se gleda uže po učiteljskih na to, da dobodo kandidatje umnega muzikalnega učitelja, kateri bi naj delal na to, da si pridobodo gojenci zmožnost cerkveno petje na dostojen način spremljati in dobro preludovati.* A to še nij dovolj; treba tudi sredstev, ako hočemo, da bode poduk v orglanji vspešen. Spominjam se, da smo imeli učiteljski kandidatje v G. le en harmonij; v enej uri je vsak jedva 5 minut prišel na vrsto; imeli smo muziko samo 2 uri na teden; ali je bilo po tem takem mogoče, da bi se izurili v orglanji? Ne, — dasiravno smo imeli jako večšega učitelja. Upati torej je, da se v prihodnje bode tudi v tem na bolje obrnilo: vsako učiteljske bi moralo imeti več instrumentov, da se na njih kandidatje vadijo, ker le vaja dela mojstra. — Gledé načina podučevanja v muziki, menim, da bi bilo prav primerno, ko bi se izvolila kaka takova šola, ki meri bolj na izobražitev cerkvene muzike, tudi bi bilo dobro, ko bi kandidatje večkrat cerkvene pesni igrali. Tako zadobé spretnost v spremljevanju cerkvenega petja. Da si privadijo pa tudi rekako ročnost v preludovanju, je treba velike pozornosti. Nič nij težega v muziki, kakor pravo preludovanje. A ne upajmo, da bi se kandidatje v štirih letih tega naučili, saj pravega preludovanja, kakor ga umetnost tirja, po večem še sami muz. učitelj ne znajo; kajti pravo preludovanje mora delati pesnimi, ki se pojó, umetno celoto. V Gorici je „Slavčev“ pevovodja unicus, ki preluduje, kakor umetnost zahteva. Nij treba sicer, da bi moral biti vsak učitelj muzike na učiteljski isvrsten preludijst, a zahteva naj se od njega vsaj, da se trudi približevati se dobremu preludovanju. — Kandidatje naj dobé „Die Orgelschule für Praeparanden“, iz katere naj se pridno vadijo. Ko se izvezbajo, dadó naj se jim teži komadi iz kake druge knjige. Takó je delal tudi g. Hr. v Gorici, ko smo se hodili k njemu učiti. Še zdaj se spominjam krasnih komadov, katere smo pod g. Hr. igrali, n. pr.: Elsässerjev „O Haupt voll Blut“, fuga: „Durch Adam's Fall“, itd. Kaj pa Kittlner, Frescobaldi-jevi i. dr. preludiji! Komu ne pretreso srca globelja ti umotvori neumrljivih muzikalnih korifej! Tako od lažega do težega postopajoč, pridobili bi si kandidatje uže lepo spretnost v igranju. Po tem pa naj se peljejo k orglam, vadijo naj se, rabiti pedale ter seznanijo naj

se s konstrukcijo orgel, ker je to za učitelja važna reč. Kakor imajo kandidatje IV. leta praktične vaje v drugih šolskih predmetih, takó naj bi je imeli tudi v — orglanji. Jaz menim to takó: Kandidatje naj bi svojega muzikalnega učitelja — ki jim mora biti, se vé, vzor — prav pridno hodili poslušati, kakó da orgla. Od časa do časa naj bi kandidat dobil nalogo: pri službi božji orglati. Njegovi kolegi in muzikalni učitelj naj bi ga poslušali. Po končanej službi božji naj bi sledila kritika. Takovo ravnanje bi kandidatom jako koristilo. In če se uže pri vseh drugih predmetih tako dela, zakaj bi se ne pri muzikalnem poduku?

Take in enake vaje bi morali dobivati kandidatje IV. leta tudi v petji. Ker moram gledati, da skoro pridem h koncu, naj samo omenim, da bi bilo jako dobro, ko bi učiteljski kandidatje n. pr. dobivali nalogo, kak kor voditi, da bi se urili pogreške, ki se vrivajo bodisi pri cerkvenem ali bodisi pri posvetnem petji, koj iztakniti ter da bi si sploh pridobivali vse lastnosti dobrega pevovodje.

In s tem skončujem svojo prvo razpravo. Napisal sem nekaj svojih mislij, katerih nikomur ne vrivam. Toliko pa smelo rečem, da le po tem, ako se bomo trudili, da bodo iz učiteljske izhajajoči gojenci uže dobri organisti in pevovodje, le po tem pravim, bode mogoče, da se cerkvena glasba po narodnih učiteljih razcvete.

P. S. Ko sem ravno hotel ta dopis „Soči“ odposlati, dobim pismo od prijatelja iz Kopra, v kojem mi naznanja, da je pred štirinajstimi dnevi prišel zopet drug ministerski ukaz, namreč, da se a prihodnjim letom naj začne strogo in temeljito podučevanje v — VIOLINU po naših učiteljskih, definitivno izbacnivši orglanje. Ako je to istina, po tem uničuje to minist. ukaz od 19. marcija t. l., po katerem se določuje učni crtež v orglanji po učiteljskih. Čudno, zares čudno! A kaj obeta narodu ta najnoveji ministerski ukaz, kaj nam narodnim učiteljem? Kratak odgovor: Narodu obeta — popoien propad cerkvene glasbe, a učiteljem — mizerijo! Kajti učitelji nezmožni orglanja, ne bodo mogli nič storiti v povzdigo cerkvene glasbe. A ker ne bodo imeli še organistovskega dohodka, skoro da ne bodo mogli živeti. Učiteljske plače so res tako borne, da je teško samo z njimi, brez pristranskega zaslužka, shajati. Da-si bi se novodobni učitelji radi znebili orglanja, ker nas ta ne dela popolno svobodne, ampak razteza na nas duhovsko oblast, prisiljeni smo vendar orglariti iz povečanega vzroka. Ako se tedaj uže na vsak način učenje v orglanji odpravlja iz naših učiteljskih, zboljšale bi se naj vsaj tako učiteljske plače, da bi učitelj lahko živel brez kakovega postranskega zaslužka, pa saj tudi šolska postava pravi „Učitelji in podučitelji morajo biti tako plačani, da lahko tudi brez postranskega zaslužka sebe živijo in lahko družino vzdržujejo.“ Dosti, kaj bo iz tega, videant consules. Albinus.

Iz Benetk, 8. julija. (Izv. dop.) K poročilu, katero ste priobčili v zadnji številki o protiarstrijski demonstraciji pred hišo tukajšnjega avstr.-ogerskega konzula, naj dodam še, kaj se je potem godilo. — Drugi dan so se začele ostre hišne preiskave in razni individui so se preselili v hladne sobice. Meščani in uradi vsi obžalujejo te čine in razne imenite osebe so izrazile konzulu svoje obžalovanje. Tudi tukajšnji sindak pisal je konzulu pismo, v katerem obžaluje nevshečni dogodek, ki bi lahko veliko škodoval mestu, katero se čuje zmirom imenovati uljudno in gostoljubno; pravi, da on in tudi vsi someščani soglasno obsojujejo surovo obnašanje demonstrantov in da Benečani nisoj uzrok tem činom. Stanovanje konzula pa je dal Municipij takoj v prejšnji stan staviti. Konzul je odgovoril na sindakovo pismo jako prijazno, ter zagotavlja, da je prepričan, da Benečani nimajo nič opraviti s postopanjem nekotjih nemirnežev.

Ostre graje je vredna tukajšnja vlast, da pusti sebi pod nosom takove nevarne demonstracije vršiti se, pa ne stori vse poprej, da bi zaprečila tolike nezasišane nerednosti.

V nedeljo 7. t. m. so demostrovali tukaj na večer proti smodkam. Veliko mladeničev se zbere pod prokuracijo, vsak s pipo v ustih; tako šetajo, med tem ko vojaška godba svira. Straže so bile tem demonstrantom nove baže vedno za petami. Tožilo se je proti slabim smodkam, in proti povikšanji davščine na ta fabrikat, kar je prav po pravici pritožbe vredno, ker smodke ne morejo slabše biti, kakor so ravno tu. S takimi demonstracijami hočejo doseči, da se od zdaj le samo duhan puši, kar gotovo ne bo po godu režiji, ampak jo utegne primorati, da smodke poboljša ali pa jim ceno zniža. J.

Politični pregled.

Hrvaški zbor je preteklo saboto sklenil svoje kratko zborovanje. Cesarski reskript je bil na raznih mestih z občno pohvalo sprejet.

Deželni zbori avstrijske polovice bodo nekda odprti 24. septembra. Poprej pa bodo še

nove volitve za nekatere zборе, kakor na Štaterskem, Koroškem in dr. — Cesarjevič Rudolf pojde čez dva ali tri tedne v Prago, kder se bo dalje časa mudil. — Grof Andrassy se je vrnil v nedeljo na Dunaj; sprejela ga je na kolodvoru njegova družina, — tija so ga prišli pozdravljati tudi načelniki njegovih uradov. Govori se, da je privolil v zasedanje Bosne in Hercegovine večinoma s tem namenom, da bi od one strani ustavljaj se Madjarom nevarnemu zedinjenju Slovanov. O tem prinaša „Augsb. Allg. Ztg.“ sledečo jako zanimivo vest: „Ko je grof Andrassy — tako pripoveduje magjarski dopisnik — bil ostro interpeliran od necega prijatelja zaradi bosenskega vprašanja, odšel je tiho v stransko izbo in prinesel precej oguljeno knjigo nazaj, ter jo odprl in pokazal knjigo III., pogl. 2. Tam se je bralo: Naseljenje Magjarov v Evropi je bila največja nesreča za slovanski svet. Ta narod se je zasadil kakor zagozda mej nje, ločil Slovane od Slovanov, naredil, da so čut zveze mej soboj izgubili, tako da je od tačas naprej vsak slovanski narod le za svoje omejene interese živel.“ Prijatelj Andrassyjev pogleda naslov knjige, in vidi, da je to zgodovina češkega naroda od Franca Palackega. „Veliki češki zgodovinar“, rekel je Andrassy dalje, „me uči magjarsko politiko delati. Le iz Bosne ven se da nasproti delati temu, da se Slovanje zopet ne zedinijo!“

Če je to resnično; po tem gre vsa namera magjarskega državnika edino na to, da se oslabe Slovani, da se zapreči njih zedinjenje. Andrassy-ju je uže marsikatera izpodletela, mu bo tudi ta.

Minister Auersperg je šel 16. t. m. na poletni hlad; Stremayer ga nadomestuje v notranjih zadevah. Tudi finančni minister de Pretis je šel v Wartenberg. Tedaj počiva notranja politika. Tem bolje se opirajo zdaj vse oči in vse misli proti avstrijsko-turški meji, kder se nabirajo naše vojne čete pripravljaje se na vstop v Bosno in Hercegovino. Iz Broda se poroča, da pojdejo naši 20. t. m. čez mejo. V Zagrebu in v raznih krajih v Dalmaciji pripravljajo za to priliko primerne slovesnosti.

Turški guverner v Banjaluki je po nalogu Porte ljudstvu povedal, da prestopi avstrijska vojska z najprijaznejšim namenom turško mejo in da so razmere med turško vlado in Avstrijo najboljše (!). Guverner ukazuje vsem okrajnim kajmakamom, naj avstrijsko vojsko prijazno sprejmo. Tudi bosenski ustaši so pri volji avstrijskemu osvoboditeljskemu poveljstvu podvreči se. Iz Serajeva so došla tudi poročila o mirnem položaju.

O kongresu poročamo obširno v vvodnem članku. Tu naj le dostavimo, kar smo posneli iz mnogih listov, da je njegov uspeh skoro povsod naredil prav slab vtis — le na Angleškem ne, kder so vrnivšega se Beaconsfielda z navdušenjem sprejeli. Kaj bi ne? saj jim je jako po ceni pridobil ne samo bogati otok Ciper, ampak tudi neomejen upliv na Malo Azijo, kder bode zdaj Anglija lahko po svoji volji gospodarila.

Razne vesti.

† Hektor baron Ritter je umrl. Ta nepričakovana, žalostna vest se je predvčeršnjim zjutraj naglo razširila po vsej Gorici in je hudo osupnila vse više in niže kroge našega mesta; saj je bil ranjki ne samo tukaj, ampak po celej deželi znan, bodi po blagej radodarnosti, bodi sploh po odličnej veljavnosti. Hektor baron Ritter je bil načelnik slavne firme Ritterjev, veleposestnik in največji obrtnik v deželi. Njegova papirnica v Podgori, njegove obširne tovarne, njegovi mlini v Stračicah so znani daleč čez deželne in državne meje.

Ranjki je blizo 27 let predsedoval tukajšnji trgovski in obrtnijski zbornici; deželni poslanec je bil ves čas od začetka ustavne dobe do zdaj; zaradi njegovih raznovrstnih zaslug v prosep javnega blagra imenovali ga je Nj. Veličanstvo dosmertnega ude gosposke zbornice, podelivši mu tudi red železne krone III. razreda. Zadnje dni se je mudil v zdravstvenem kraju Kaltenleutgeben, okraj Mödling, pri Dunaji, kder je hotel v mrzlih kopeljih krepiti si zdravje. A smrt

ga je nenadoma doletela: 15. t. m. popoldne je 62 letni, še jako krepak mož zadet po mertvudu izdihnil blago dušo. V Gorici, kamor pripeljejo merliča, bode nocoj ob 6. uri velikansk pogreb. Dasi so vsi udje njegove rodbine zakopani v družinski rakvi v Trstu — izprosil je tukajšnja evangelijska občina, katerej je ranjki Hektor b. Ritter ustanovnik, da bode on na tukajšnjem pokopališču zakopan. Hektorjevo zgubo bode hudo občutila Ritterjeva rodbina — pa tudi dežela bo obžalovaje pogrešala veljavnega moža in velicega dobrotnika ubogih. Bodj mu zemljica rahla!

Za uboge družine v vojaško službo poklicanih rezervistov nabirajo milodare v Trstu, v Ljubljani in dr. Tudi v Gorici je zbudil to blago misel neki gosp. Rubelli, ter je podaril v ta namen eno svojo sliki, ki se je na loteriji oddala za 90 gold. Le našemu ljubeznivemu „L' Isonzo“ se neče posrečiti vedno drezanje, da bi deželni odbor, ali vsaj mestni municipij v roke vzela nabiranje milodarov. Deželni odbor je te dni resno razpravljaj to vprašanje in slednjič izjavil, da ne spoznava še potrebe, da bi se pod njegovim vodstvom napravila bira milodarov v pomoč zapuščenim, revnim družinam rezervistov.

Res je, — tako blizo opravičuje deželni odbor svoj sklep — da je vsaki družini neizmerno teško, ločiti se od svojih sorodnikov, kateri morajo iti v vojnih časih za svojo zastavo; toda od kar je postala vojaška služba splošna dolžnost — se temu ni izogniti. A uže postava o vojačenju sama je previdno oprostila vojaške službe one mladence, ki so družini neobhodno potrebna podpora.

Poklic v vojno službo pretrže mnogo vezi mejebojne vdanosti in ljubezni, a temu ni pomoči; prav škodljivi nasledki tega poklica se pa zapazujejo samo v tistih družinah, katerih vojniki so postali njih edina podpora še le po vojačenju vsled poznejših dogodkov. Taki slučajji pa se morejo smatrati — kot izjeme in nikakor ne kot pravilo.

Sedanja mobilizacija je le delna in nobena pristojna občinska oblastnija ni naznanila deželnemu odboru, da bi se vsled nje katera družina pogubila, tudi ni nobena občina prasha, da bi se v ta nam kaj preskrbelo. Dokler se tedaj na zanesljivi podlagi ne dokaže kaj nasprotnega, mora se misliti, da škoda v družinah posameznih občin ni še tako znamenita, in vsaj ne taka, da bi jej ne mogli sosedje, ali dotične občine same v okoli priti; tako je na pr. v Gorici od kakih 70 poklicanih rezervistov samo osem glav družine, ali očetov in tudi o dotičnih 8 družinah se ne more reči, da so popolnoma siromašne.

Sicer pa se more deželna pomoč zahtevati še le v drugi vrsti, kedar namreč v primerljivi splošni nesreči ne morejo več občine same pomagati; zdaj pa bi ne bilo ni primerno ni previdno, da bi deželni odbor zastavil svojo veljavo za tako biro; ekonomske razmere so povsod po deželi prežalostne in prebivalci morajo za marsikaj skladati in marsikatero škodo preterpeti.

Izgled drugih deželnih odborov ne more biti v tej stvari merodajen, dokler ni dokazano, da so pri nas enake razmere, kakor v dotičnih deželah bodi glede na število poklicanih rezervistov, bodi na posebne okoliščine njih družin.

Slednjič se je v sedanjem položaju po pravici bati, da bodo kmalo resnejši dogodki zahtevali mnogo denara in izvanredno delavnost deželnega odbora v podporo občinstva.

Pseudo-italijani. Tako smemo po vsej pravici imenovati nekatere goriške Lahone, kateri se v svojem po nedoslednosti, kruhoborstvu, perfidnosti in enakih „neprecenljivih“ čednostih odlikujočem se organu — ošabno šopirijo z liberalizmom in z italijansko kulturo, dasiravno čedalje očitnejše kažejo, da niso niti pea zajeli ni od enega ni od druge; kajti ako bi le kaj pojma imeli o pravem liberalizmu, ako bi jih bila kultura, bodi uže laška ali kitajska, le malce otasala, ne mogli bi se nigdar tako daleč pozabiti, da bi brez najmanjšega povoda s tako ostudnimi, surovostimi pitali Slovane, kakor se je to zgodilo v št. 90 lista. „L' Isonzo“ pod naslovom: „pseudo-zingari“. — Da se naši č. čitatelji preverijo o liberalizmu in kulturi Isonzovih patronov, naj jim tu damo kratek prevod dotične vesti: „Od predvčeršnjem se vlačijo po mestnih ulicah družba cigánov — mož, žen in otrok, huje umazanih od prasca, ki se po blatu valja, naldležnejših in sitnejših od muh v toplih dneh meseca julija. — Če pravim cigani, rečem bolj zaradi tega, ker se navadno s tem imenom krsté one druhali somadov, ki beračijo od dežele do dežele ter prilično brez dovoljenja pograbiyo, kjer kaj tujega najdejo. Toda ti, o katerih govorim, so Slovani, ki so morda sem prišli, da nam pokažejo vzvišeno stopinjo olikanosti, do katere je dospel njih narod in da zamoremo predokusiti sladkosti bosenske okupacije itd.“

Tako piše list, izhajajoč v deželi, v kateri živi velika večina slovenskega prebivalstva, list, kateri je v poprejšnjih letih pri raznih prilikah zagotavljal svoje spoštovanje do druge narodnosti, kateri je nekđaj vvodne članke pisal o nepozabljivem našem dr. Lavriču — Po eni ciganski družini, ali vzemimo, da tudi res ni ciganska, ampak čička ali katerakoli, ki si je privadila cigansko naravo in življenje — soditi o celem na-

rodu, o Slovanih sploh, to je uže najnesramnejša perfidnost. Kaj bi rekli Isonzovi poštenovci ako bi hoteli mi po krvoločnih tolovajih v Abrucach, ali po izlakvanih, raztrganih, v največi nevednosti živečih Lacaronih soditi o Italijanih sploh? — Pobje bi v zolč, v strup pomakvali razdražena peresa, da bi nas zavračali. In mi? Mi poznamo svoje nasprotnike in ne računimo njihovih surovosti italijanstvu v krivdo. — Tako, kakor Isonzovi patroni, — ne piše olikan Italijan; tako piše le o studentu renegeat, kateri vtaolja svojo breznačajnost v zagrižen srd zoper vse, kar ga spominja na njegovo korenino, na slovenske pradede in sorodnike, kateri spakuje svoje staro slovensko ime na „ig“ v italijanske pokveke na „ig“ in na „iggi“ ter bi svojo lastno slovensko mater po glavi teptal, ako bi se ne bila ona sama v svoji ženski slabosti vdala, poptujčevanju. Naši nasprotniki — imenujemo jih tako zaradi častnikarske dostojnosti, dasi se vedejo kot najstrastnejši sovražniki — niso Italijani, to jim povemo na vsa usta, pravi Italijani bi se sramovali takih surovežev, oni so — pseudo-italijani.

Nasledki zopet vpeljanih mestnih „šager“ se uže začenjajo kazati. Na šagri „pod grapo“ je bilo ukrađenih četvero žepnih ur. Minolo nedeljo pa pri šagri, na starem tergu so se odlikovali mestni postopači s tem, da sta bila dva v pozni noči pranešena v bolnišnico vsled — klanja. Magistratu se sme smelo čestitati, da zopet dovoljuje tako imenovane mestne šagre, kjer se zbira pravi „cvet“ goriške mladine. Prihodnjo nedeljo bode zopet enak ples na Korenji pri Rajhu.

Petinsedemdesetleten tat, je bil zasaden to dni na polji necega kmeta v St. Roku, ko je na njivi zelišče kradel. Slabo spričevalo za starega moža!

Strelna je udarila v nedeljo po noči v Mirni v kopo slame, ki je koj pogorela; druge nesreče ni bilo.

Žalostna nada prihodnje mladine goriške se je uže v drugič pokazala minoli pondeljek. Sedemletni deček Rossi se je igral na zeljenadnem tergu in ko pride mimo sin c. k. svetovalca g. P., zadere se prvi proti temu in mu zabode nožič pod oko. Upati je, da rana ni nevarna.

Policija je zaperla ta dni necega mizarja ker je baje na sumu kot člen zadnjih nesramnih italijanskih demonstracij proti Avstriji. Prav takol take tičke je treba djati pod ključ, prej ne bo miru.

Zločin. Dne 11. t. m. po noči je neki slaboglasni B. z nožem zabodel feldvebelja tuk. polka Weber tako nevarno, da so ga na pol mrtvega prenesli v vojaško bolnico. — Rogovilež je v zaporu.

Iz kopalnišča za škrofologne otroke v Gradu pozvedamo, da se tam zdravi tudi mnogo otrok slovenskega rodu iz okolice Goriške, kar nas jako veseli. Ker so pa stroški veliki, obrnol se je dotičal odbor do milosrdnih ljudi in po prizadevanju gg. c. k. okrajnega glavar v Tolminu in tam. zdravnik g. dr. a. Babaroviča so darovali v Tolminskem okraji gg. c. k. okr. glavar f. 5, župan Kacafura f. 4, župnik Kragelj f. 3, M. Dr. Babarovič c. k. okr. zdravnik f. 4, Milotič c. k. davkar f. 1, Giroucolli c. k. adjunkt f. 2, žl. Premerstein, notar f. 2, Cigoj, kancelist f. 1, Pitamic c. k. epel. svetovalec f. 2, J. Devetak, obč. svetovalec f. 2, A. Pizulin tergovec f. 2, Pagliaruzzi, župan v Kobaridu f. 2, Volerič župan v Kredu f. 1, Dominko, učitelj v Kobaridu f. 1, Červ, vikar v Logah f. 1, Peternel vikar f. 1, Čuš obč. svetovalec f. 1, občina Kobarid f. 5, obč. Družnica f. 3, Breginj f. 3, Libušično f. 2, Iderske f. 2, Kred f. 3, Sedlo f. 2, Skupaj f. 54. Daljni doneski naj se blagovoljivo pošiljati sl. odboru za škrofologne otroke v Gradu v Gorici.

P. F. Joannes Baptista à sancta Cruce capucinus, katerega jedne pridigo smo nedavno priobčili v našem listu, je bil jako originalen, pa tudi temeljito učen in prebrisan mož o svojem časi. To se vidi jasno iz njegovih knjig, kar sicer tudi učni Kopitar priznava, rekoč: „Übrigens ist der Pater ein sehr jovialischer Mann, voll Belesenheit und Historien, citirt den Cicero de Divinatione und den Ovidius, neben S. Gregorius und der Apokalypse etc. Joannes à s. Cruce je izdal v teku 16 let, od 1. 1691 — 1707, petero debelih knjig v četvorki, t. j. predige za vse nedelje in praznike v leti, psalmjike na svetnike in svetnice božje posebno Slovencev znane, potem različne ogovore za vsako mogočo priložnost. Na svitlo je dal svoja dela na stroške nekaterih vse hvale vrednih mecenov, izmed katerih imenujemo Jurja Zigo grofa Gallenberg-a, Franca Alberta barona Pelzhofferja in Petra Antona Codelli-a, patrioja na Kranjskem in Koroškem. Prvi dve knjigi je dal natisnit v Benečkah 1. 1691. in 1695. druge tri v Ljubljani 1698, 1700. in 1707. P. Joannes je živel v dobi slovečih pridigarjev, za časa italijanskega Pavla Segneri-a († 1694) in nemškega Abrahama à saucta Clara († 1709), katerih duha se je bil navzel. Da bi naš jezik bil takrat bolj vpljen, bil bi Joannes govoro slovenski! Seg-

neri, tako pa je v našem slovstvu to, kar v nemškem Abraham à sancta Clara — si licet magna componere parvis. Vsakako pa ima P. Joanez za narod slovenski velike zasluge, on je redka prikazen svojega časa, in njegov namen je bil občni potrebi in želji vstreči, mej duhovni cerkveno govornišvo povzdigniti ter veselje do tega jako zanemarjenega predmeta vzbuditi. To mu se je tudi posrečilo, če pomislimo, da so ga ne dolgo za njim prilično veliko posnemali, ter da je uže njegov sodobnik in pregledovalec njegov predig, P. Hippolyt iz Novega mesta, ročen trijezičen slovarček bil zložil, ki je bil posebno pridigarjem namenjen. P. Joanezove predige so mnogoverstne, se odlikujejo po originalnosti in nekatere so vzgledne po osnovi in vsebini. Tudi v kulturnem in historičnem obziru so te predige zanimive, sosebno četrta knjiga, v kateri proslavlja neke kranjske plemenitaške rodbine, kjer memogrede opisuje turške boje ter našteva razne bratovščine, ki so bile takrat centrom pobožnega življenja mej Slovenci. Iz kratka Joannes à sancta Cruce zasluži večjo pozornost, nego kedo misli. Škoda res, da o tako interesantnem možu malo ali nič vémo. Da je bil Vipavec, to je gotovo, a kedaj se je rodil, kakov mu je bil priimek, kje je studiral etc. vse to je neznan. Stopivši v kapucinski red in samostan je imel svoj sedež v vipavskem Križi (odtod: Joannes à sancta Cruce Vippacensi), kje: je bil l. 1637. na stroške Friderika grofa Attems-a kapucinski samostan s cerkvice vred sezidan. Sicer pa je Joanez veliko hodil kot predigar štirskje provincije okoli po Goriškem, Kranjskem in Štirkem — bil je narodni predigar. V beli Ljubljani je tri cela leta predigoval, kakor sam pravi v zadnji predigi četrte knjige, ter slovo jemaje pravi, da ne bo nikdar pozabil na „zlahtno“ mesto ljubljansko. V Ljubljani je tudi stopil v tistih letih v osnovano društvo „Academia operosorum Labacensium“ z imenom „Promptus“. Umrli je v Gorici l. 1714. B—č.

Milodar. Nj. V. presv. cesarica Marija Ana je blagovoljno podarila 100 gold. podpore za notranjo opravo nove cerkve v Seulu.

Boris Miranovih pesmi ponemčenih je prišlo nekoliko na svitlo v prav lični, elegantno tiskani knjižici, ki se dobiva za 50 kr. pri uredništvu Zvonovem (Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Zellerhof 6). Morebiti bi koga zanimalo, pravi „Zvon“, kako lice ima slovenska pesem v nemškem prevodu, za katerega prevzame pisatelj sam vso odgovornost, takim je ta knjižica namenjena. — Priporočamo jo prav gorko vsej slovenski inteligenciji.

Baron Weberjevi pešpolk, ki je bil v Gorici blizo 4 leta v garniziji, zapustil nas je pretekli ponedeljek. Mestna godba, župan (!) in podžupan in ogromna množica je spremljala ljube, mirne goste, katerim smo se bili uže tako lepo privadili — do kolodvora, kjer je poslavljanje mej sorodniki, zaljubljeni in prijatelji prouzročilo nekatere prav ginjive prizore. — Posebno mej častniki je bilo mnogo prav prijetnih in ljubeznjivih mož, večinoma Slovanov, s katerimi smo se prav pogostoma v veseli družbi radevali in po kojih se nam bo še dolgo tožilo. Bog jih spremljaj in sreča junaska!

Mobilizacija. Iz Ljubljane se piše 15. t. m. „Triester Ztg.“ Kranjska spada gotovo imej one dežele, katere je delna mobilizacija najhujše zadela. Razven 7. 19. in 33. lovskega bataljona, vojnega polka baron Kuhn št. 17 in treh dopolnitvenih kompanij istega polka, katere ostanejo v Ljubljani, je bilo poklicanih mnogo rezervistov za artiljerijo, kavalerijo, pionirje, za vozove in saniteto—vseh skupaj gotovo okoli 7000 mož. Vsled tega je mnogo žen in otrok revščini pripuščenih in nastaja silna potreba, da jim premožnejše prebivalstvo na pomoč priskoči. Družba patrijotičnih mož iz vseh deželnih strani si je tudi uže nalogo postavila, milodere nabirati v pomoč zapuščenim družinam mobilizovanih vojakov. — Včeraj jutro ob 6. uri se je odpeljala z rezervisti dopolnjena polovica 17. infant. polka baron Kuhn pod poveljstvom polkovnika Prieger-ja, zvečer pa druga z rezervisti dopolnjena polovica pod poveljstvom Oberstlieutenanta Braun-a v Sisek. Obkrat se je nabralo nad 5000 ljudi na kolodvoru; z navdušenimi živioklici so slovo jemali od domačega polka.—Dasi smo videli tu pa tam solzne oči—bili so vendar vojaki jako navdušenega in patrijotičnega huha.

Dunajska borza.

	18 julja	
Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gl. 10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 " 30	"
Zlata renta	75 " 60	"
1860 drž. posojilo	114 " —	"
Akcije narodne banke	830 " —	"
Kreditne akcije	260 " 10	"
London	115 " 95	"
Srebro	101 " 05	"
Napol.	9 " 28	"
C. kr. cekini	5 " 48	"
Državne marke		

Podpisani javijo potrtega srca v svojem in cele pl. Ritter-jeve rodbine imenu prežalostno vest, da je umrl njih oče, oziroma stari oče in tast, gospod

Julij Hektor baron pl. Ritter Zahony

dosmrtni ud gosposke zbornice avstrijskega državnega zbora, predsednik trgovske in obrtniške zbornice v Gorici, predsednik c. k. deželne komisije za konjerske namene na Primorskem, deželni poslanec poknežene grofije Goriške in Gradiške, občinski svetovalec Goriškega mesta, vitez c. k. reda železne krone III. razreda, veleposestnik, veleobrtnik, ud c. k. kmetijskega društva v Gorici, skrbnik evangelijske občine v Gorici itd.

Dne 15. julija popoldne je nagloma ugasnil v zdravstvenem kraju Kaltenleutgeben pri Dunaji v svojem 62. letu.

Truplo dragega ranjkega se razpostavi na njegovem tukajšnjem domu, od tod pojde sprevod 19. t. m. ob 6. uri zvečer do evangelijske cerkve, kder bode slovesen blagoslov, in potem na mestno pokopališče, kder se mrlje položi k pokoju.

V Gorici dne 17. julija 1878.

Evgen baron pl. Ritter Zahony) kot sina.

Oskar baron pl. Ritter Zahony)

Alfred baron pl. Ritter Zahony) kot unuka

Hektor baron pl. Ritter Zahony)

Gizela baronovka pl. Ritter Zahony) kot unukinji

Olga baronovka pl. Ritter Zahony)

Elvina grofinja Lotour)

Melanija pl. Brucker) kot hčere

Olga Colloud)

Marija baronovka pl. Ritter Zahony)

rojena baronovka Steininger) kot nevesti

Lojza baronovka pl. Ritter Zahony)

rojena Ritter Zahony)

Teodor grof Lotour, Miroslav pl. Brucker, Julij Colloud

kot zeti.

Wir empfehlen als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenschirme, Wagendecken (Plachen), Bettenlagen, Zelstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Nekdo išče poštenega in razumnega kmeta (kolona), kateri ima vsa potrebna sredstva, da lahko oskrbuje kmetijo blizo Šempasa obsegajočo okoli 30 njiv polja, vinogradov, travnikov in drvišč vse skupaj združeno. — Natančneja pojasnila daja iz uljudnosti uredništvo „Soče“.

ZDRAVNIK

Martin dr. Kersovani

stanuje zdaj v nunskih ulicah (Via delle Monache) h. št. 387 I. nadstropje.

Za samo 4 gl. 75 kr. prodamo

62 krasnih stvari, to je:

1 kristalna pušica za maslo ali sladkor.	7 žlice, vedno belih.
1 eleg. zlatobrontena pisna priprava.	6 žliček za kavo enakih.
2 okinčani evetlični vazi iz alabastra,	6 japonskih čaj za vodo.
20 prav ličnih podob (jeklorozov).	6 kosov francoskega parfumnega mjila.
1 par najnovejših Bebeuhanov.	1 evetlična pletenka iz brušenih perl.
2 zapestni gumbi iz novozlata.	1 govorni aparat, jako prijeten.
3 prsne gube iz novozlata.	3 šaljivi predmeti za mlado in staro.
1 lulica za smodke iz morske pene z jantaron, umetno rezana.	1 pušica za dišave iz al-paka srebra.
	1 petrolna svetilnica s kroglo.

Vse tu navedene stvari (62) so lepe in prav praktične, pa stanejo samo 4 gl. 75 kr.; pošilja jih pod garancijo proti post. povzetju kamor koli:

L. Galanterie-Magazin in Wien I, Babenbergerstrasse 1.

MI DARUJEMO VSAKEMU

najpotrebnejše domače orodje, kakor: žlice za kavo in jedi, nože in vilice itd. itd.

Od konkurznega oskrbnitva pred kratkim na nič prišle velike angleške tovarne za britanija-srebro smo dobili poziv, naj vse izdelke iz britanija-srebra, ki jih pri nas v zalogi imamo, za majhen odškodnino prevoza in 1/4 delavske plače darujemo.

Ako se vpošlje znesek ali tudi proti povzetju cene, ki je pri vsakem izdelku označena, samo za povrnitev strokov prevoza iz Angleškega na Dunaj in majhen del delavske plače, dobode vsakdo le-to

zastonj:

6 kom. britanija-srebernih žlic za jedi, 6 kom. baš takovih žlic za kavo, vkupe 12 komadov, stalo je prej gl. 6, a sedaj stane vseh 12 komadov vkupe . . . . . gl. 2.35

6 kom. britanija-srebernih namiznih nožev z angleškimi ostrinami, 6 kom. baš tak. vilic, vkupe 12 kom., kateri so prej stali gl. 9, stoji zdaj vseh 12 vkupe gl. 3.40

1 zajemalka za mleko, težke vrste, prej gl. 3, zdaj gl. 1.30

1 " " juho, najtežje vrste, iz najboljšega britanija-srebra, prej gl. 4, zdaj . . . . . gl. 1.80

Poleg tega elegantni svečniki, par po gold. 1.—, 2.—, 2.50, 3.—; tase po kr. 50, 75, 80, gl. 1.40; majolke za kavo ali čaj po gl. 2.—, 2.50, 3.—, 4.—; svečniki z roči, par po gl. 8.50, 10.50, 14.—, 20.—; sladkorne pušice po gl. 2.—, 3.50, 4.—, 5.50, 7.—; sladkorne sipnice po kr. 40, 75, 90, gl. 1.—; sklenice za kis in olje po gl. 2.50, 3.50, 4.25, 6.; pušice za surovo maslo po kr. 95, gl. 1.70, 2.80, 4.25, 4. ter še mnogobrojni izdelki.

Posebne pozornosti vredno:

6 komadov namiznih nožev, z najfinjšimi ročaji iz britanija-srebra, z angleškimi jeklenimi ostrinami, 6 komadov baš takovih vilic, 6 komadov težkih izvrstnih žlic za jedi, 6 komadov baš takovih žlic za kavo, v elegantnej kaseti od barana, vkupe 24 komadov, ki ro prej stali brez kasete gold. 13.—, stane zdaj s kaseto gold. 6.40.

Te stvari so izdelane iz najfinjšega britanija-srebra in se od pravega 13 lotnega srenra celo po štetnej rabi ne dajo razlikovati, ter garantiramo, da njih barva ostane bela.

Tudi damo vsakemu denar nazaj, ako mu naš nož ali žlica očrni ali orumenita.

Naslov:

„Britannia-Metallwaaren-Niederlage“

Wien, Babenbergerstrasse 1.

„PRILICNA UKUPOVILA.“

NOVO! NOVO! NOVO!

Nož, vilice in žlice iz pravega „SREBRJENKA“, ostanejo vedno bele (naj se ne zamenja z nepravim tako avstrij. „Chinasrebrum“, katero postane rumeno uže po osmredni rabi). Da je naše blago stvarno, oziroma da ostane belo, dajemo 10LETNO POROČITVO!

1/2 taceta žlice	gl. 1.50	
1/2 " vilice	1.50	
1/2 " nožev	2.—	
1/2 " žličic	—75	
1 zajemavec	—75	
1 zajemavec za juho	1.—	
1 žlica za prikuho	—75	
6 podkladnikov za nože gl. 1.50 —	1 JAKO ELEGANTEN unajzet etal z enim desetom istinito sreberne poade: 13 lot. poskus. sreb. (6 nožev in 6 vilic) namesto 22 gl. za samo 9 gl.	

— Resnično SREBERNE ŽEPNE URE! O c. k. kovnega urada poskušene, natančno regulirane in točno ideče s štetnim poročitvom.

1 sreb. cilindrica z verigo nam. gl. 12 samo gl. 6.50	
1 " ankorce s krist. steklom " gl. 15.50 " gl. 9.50 /	K vsaki uri do-
1 " remontir-ura s krist. steklom (navija se pri	damo zastonj 1
rinčici brez ključa) nam. gl. 25 samo gl. 15.50	in zametaj etal,
1 zlata ura za dame z etujem nam. gl. 28 samo gl. 17.75	verilico in ključ.
Sreberne urne verilice od gl. 2.25 — do gl. 7.—	

Najnovejša specialiteta!

Plinove lampe, ki se prenašajo, (brez cevi, brez duše (tab-ta) in brez cilindra) z aparatom vred (vsak aparat nareja sam svoj plin). Te lampe se postavljajo lahko na mizic, ali obešajo na zid, ali na podstropje. Dobrota za vsakega in za vsaki kraj!

Lampe za na steno po gl. 4.—

" " mizo " " 5.—

" " podstrop " " 4.75

1 liter plina 30 kr. Podak, kako se ima lampo rabiti, se vsaki pridene

Lepši plamen kakor pri premoagem plinu, 50% ceneji od petrolja.

Obširne cenike pošiljamo zastonj, blago pa le proti plačilu ali poštnem povzetju. Dobiva se SAMO pri

Exporthaus Bettelheim,

Wien, Märgrethenstrasse 13.